

Yeni Almanca Öğretmenliği Lisans Programının Ana Öğretim Yeterliliklerine Göre Değerlendirilmesi

An Evaluation of the New Curriculum for German Language Teacher Education Programs in View of Core Competences

Aysel DEREGÖZÜ¹

¹Arş. Gör. Dr., Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yabancı Diller Eğitimi Anabilim Dalı, Alman Dili Eğitimi Bilim Dalı, İstanbul, Türkiye

ORCID: A.D. 0000-0002-8371-8047

Corresponding author:

Aysel DEREGÖZÜ,
Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yabancı Diller Eğitimi Anabilim Dalı, Alman Dili Eğitimi Bilim Dalı, İstanbul, Türkiye
E-mail: ayseldere4@hotmail.com

Submitted: 10.07.2020

Revision Requested: 25.10.2020

Last Revision Received: 02.11.2020

Accepted: 06.11.2020

Citation: Deregözü, A. (2020). Yeni Almanca öğretmenliği lisans programının ana öğretim yeterliliklerine göre değerlendirilmesi. *Alman Dili ve Edebiyatı Dergisi - Studien zur deutschen Sprache und Literatur*, 44, 91-109.
<https://doi.org/10.26650/sdsl2020-0017>

Öz

Bu çalışmanın amacı, Almanca öğretmenliği lisans programını ana öğretim yeterlilikleri için gerekli olan bilgi ve beceriler açısından incelemektir. Bu amaç kapsamında, EAQUALS Yabancı Dil Öğretmenleri Eğitimi ve Gelişimi Çerçevesinde sunulan bilgi konuları incelenmiş, bilgi konularının içerik açısından Almanca öğretmenliği lisans programında ne derece karşılık bulunduğu irdelenmiştir. Elde edilen bulgular doğrultusunda program geliştiricilere ve uygulayıcılara öneriler sunulmaktadır. Çalışmada doküman analizi yöntemi kullanılmaktadır. Çerçeve ana öğretim yeterlilikleri ve Almanca öğretmenliği lisans programı alan öğretimi dersleri incelenmiş, ana öğretim aşaması olan planlama, uygulama, ölçme ve değerlendirme kategorileri altında sınıflandırılmış ve karşılaştırılmıştır. Bulgulara göre, programda yer alan derslerin büyük ölçüde çerçevede yer alan konular ile içerik açısından uyumlu olduğu görülmektedir. Ancak planlama aşaması altında yer alan derslerde, ders amaçları ve çıktıları, öğrenci ihtiyaçlarını belirleme yöntemleri, öğrenme kuramları, öğrenme stilleri, ders oluşturma ve etkinliklerin çeşitlendirme yöntemleri, ders aşamalarını planlama gibi konularda çerçeveye göre eksiklikler olduğu saptanmaktadır. Uygulama ve ölçme ve değerlendirme aşamasında yer alan derslerin çerçeve tanımlamaları ile büyük ölçüde uyumlu olduğu görülmektedir. Ancak planlama ve ölçme ve değerlendirme aşamalarında çerçevede Avrupa Ortak Diller Çerçevesi temel ilke ve tanımlayıcılarına yer verilmesine karşılık, yeni programda yer almamaktadır. İçerik açısından çerçeveye göre zorunlu ders olması gereken Almanca Öğretiminde Materyal Tasarımı ve Almanca Öğretiminde Yeni Teknolojiler dersi seçmeli verilmektedir. Seçmeli dersler olan Almanca Öğretiminde Materyal Tasarımı ve Almanca Öğretiminde Yeni Teknolojiler derslerinin zorunlu dersler olarak verilmesi ve Sınıf İçi Öğrenmelerin Değerlendirilmesi seçmeli dersinin içerik açısından Almanca Öğretiminde Sınav Hazırlama dersi ile benzer olmasından dolayı programdan çıkarılması ve derslerin içerik açısından çerçeveye uyumlu hale getirilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen eğitimi, dil eğitimi, lisans programı, yabancı dil, yeterlilik

ABSTRACT (ENGLISH)

The aim of this study is to examine Turkey's new curriculum for German language teacher education in view of knowledge and skills related to core competences. For this aim, core competences identified in the EAQUALS Framework for Language Teacher Training and Development are specified and compared with domain – specific subjects in the new curriculum. Suggestions are then made to curriculum developers and practitioners on the basis of these findings. The study relies on qualitative research methods, specifically the application of document analysis to both texts. For this purpose, relevant knowledge and skills are categorized into key phases of “planning”, “performing” and “assessing and evaluating”. After categorization, domain – specific subjects of the new curriculum are specified, their contents examined and compared with the descriptions in the framework. This reveals that knowledge of the Common European Framework for Languages is absent from the curriculum. Also, subject contents in the planning phase differ from the framework. Furthermore, the essential subjects “Material Evaluation in German Language Teaching” and “New Technologies in German Language Teaching” are only elective. The compulsory subject “Preparing Tests in German Language Teaching” covers all knowledge areas defined in the framework. It is thus suggested that the elective subject “Evaluating In-Class Learning” be removed and that “Material Evaluation in German Language Teaching” and “New Technologies in German Language Teaching” be made compulsory. Finally, further revision of subject content in the planning phase is strongly advised.

Keywords: Teacher education, language teaching, curriculum, foreign language, competence

EXTENDED ABSTRACT

This study aims to examine Turkey's new curriculum for German language teacher education in terms of core competences. It also seeks to investigate how effectively domain – specific subjects promote prospective teachers' core competence development. Using the qualitative method of document analysis, the study evaluates the domain – specific subjects in the new curriculum in comparison with the core competences in the EAQUALS Framework for Language Teacher Training and Development. First, knowledge and skills related to core competences are identified and categorized into key phases of “planning”, “performing” and “evaluating and assessing”. Second, domain – specific subjects in the new curriculum are specified and categorized into the aforementioned three phases on the basis of their content. Each category is compared to determine the extent to which subjects and their content are compatible with the indicators of the framework. The results show that domain-specific subjects intended to train and support core competences in German language teaching can be adequately categorized according to the above phases. In terms of content, some subjects cover knowledge areas belonging to more than one phase. Nonetheless, when only the main focus of each subject is considered, an overall categorization proves possible. Accordingly, three compulsory subjects can be categorized under the “planning” phase, five compulsory and three elective subjects under “performing” and one compulsory and one elective subject under “evaluating and assessing”. It is thus evident that more subjects pertain to “performing” than to other phases. Comparing subject content with the indicators of the

EAQUALS Framework, it can be concluded that the content of subjects for the “planning” phase does not adequately cover knowledge areas in the Common European Framework for Languages, including its key principles and competence descriptors. Whether analyzed holistically or in detail, knowledge of the Common European Framework for Languages is absent from the curriculum. In particular, an examination of subject content shows that specific training in need analysis, learning styles, learning activities, and phases in language teaching needs to be added. The content of subjects in the “performing” phase appears to be adequate. The elective subjects “Material Evaluation in German Language Teaching” and “New Technologies in German Language Teaching” should however be compulsory as they cover essential knowledge areas for prospective German language teachers. Compulsory subjects in the “evaluating” phase adequately cover all required knowledge areas in the framework, thus the subject “Evaluating In-Class Learning” seems redundant. The study thus concludes that the new curriculum incorporates a sufficient number of subjects exists to address the main phases of language teaching. It is suggested, however, that the elective subjects “Material Evaluation in German Language Teaching” and “New Technologies in German Language Teaching” need to be compulsory, while the elective subject “Evaluating In – Class Learning” should be omitted from the program on grounds of redundancy. Furthermore, there is an urgent need to add content to subjects reflecting the Common European Framework for Languages and its key principles and descriptors. Consequently, a revision of the curriculum is recommended with the aim of training prospective German language teachers in accordance with current expectations in the profession.

1. Giriş

Hızlı değişimlerin yaşandığı günümüz koşullarında, eğitim süreçleri de etkilenmekte ve değişimlerin gerektirdiği doğrultuda yeniden yapılandırılmaktadır. Yeniden yapılandırma ise özellikle uygulama boyutu olan eğitim programlarına yansımaktadır (Deregözü, 2020, s. 147). Bu bağlamda geçmişten günümüze öğretmen eğitimi programları da yeniden yapılandırma kapsamında ele alınmış ve güncellenmiştir (bkz. Yükseköğretim Kurulu 1998, Yükseköğretim Kurulu 2007, Yükseköğretim Kurulu 2018). Son güncellemeye bakıldığında bunun 2018 yılında uygulamaya konulan öğretmen yetiştirme lisans programı olduğu görülmektedir. Bu kapsamda, 2007 – 2008 eğitim ve öğretim yılında uygulamaya konulan öğretmen yetiştirme lisans programının ihtiyaç ve taleplere ne ölçüde karşılık verdiği üzerine değerlendirmeler yapılmış ve değerlendirmeler sonucunda programın yenilenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Güncelleme gerekçeleri ise şu şekilde verilmektedir: Alan öğretimi ve meslek bilgisine yönelik derslerin “yeniden oluşturulması ve programlarda bunlara ağırlık verilmesi. Öğretmenlik uygulamalarının daha geniş zamana yayılması ve daha yapılandırılmış biçimde gerçekleştirilmesi. Öğretmen yetiştirme lisans programlarının Milli Eğitim Bakanlığının yeniden hazırlayarak uygulamaya koyduğu ders programlarıyla uyumlu hale getirilmesi” (Yükseköğretim Kurulu, 2018, s. 11). Milli Eğitim Bakanlığının öğretmenlik alanında yaptığı düzenlemeler ile Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterliliklerinin (Milli Eğitim Bakanlığı, 2017a) yeniden hazırlanması ve Öğretmen Stratejisi Belgesinin (Milli Eğitim Bakanlığı, 2017b) yayınlanması. “Avrupa yükseköğretim alanında Bologna sürecine uyum, kalite ve akreditasyon çalışmaları” (Yükseköğretim Kurulu, 2018, s. 11-12). Program yenileme gerekçeleri arasında, Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterliliklerinin (Milli Eğitim Bakanlığı, 2017a) ve Öğretmen Stratejisi Belgesinin (Milli Eğitim Bakanlığı, 2017b) yayınlanmasının yer aldığı görülmektedir.

Öğretmen Stratejisi Belgesi'nin (Milli Eğitim Bakanlığı, 2017b), birinci amacı “Yüksek nitelikli, iyi yetişmiş ve mesleğe uygun bireylerin öğretmen olarak istihdamını sağlamak” olarak belirtilmektedir. Bu amaç doğrultusunda belirlenen hedef “Öğretmen yetiştirmeye yönelik programlarda eğitimleri iyileştirmek” olarak ifade edilmektedir. Öğretmen yetiştirmeye yönelik programlarda eğitimleri iyileştirme konusu ise, çok boyutlu bir yaklaşımı gerektirmektedir. Öğretmen Stratejisi Belgesi (Milli Eğitim Bakanlığı, 2017b), “Türkiye için yüksek nitelikli öğretmen yetiştirme hedefi ancak tüm bu kurumların belirli standartları yakalamasıyla sağlanabilir” (Milli Eğitim Bakanlığı, 2017b, s. 11) koşulu ile

ilişkilendirmektedir. Öğretmenlik mesleğinde standartlarının yakalanması ise, ancak güncel ve genel kabul görmüş kıstaslar doğrultusunda mümkündür. Öğretmen eğitiminde esas alınacak kıstaslar ise, öğretmenin eğitimi sonunda elde edilmesi gereken kazanımlarda yatmaktadır. Bu kazanımlar aynı zamanda ulaşılan yeterlilikleri de ifade etmektedir. Öğretmen eğitiminde standartlar bu yeterlilikler ile bağlantılı olarak sunulmaktadır.

Türkiye’de kalitenin geliştirilmesi amacıyla öğretmen yetiştirme standartlarının oluşturulması çalışmaları 1999 yılından itibaren hız kazanmıştır (Yükseköğretim Kurulu, 1999). Yükseköğretim Kurulunun (1999) hazırladığı “Türkiye’de Öğretmen Eğitiminde Standartlar ve Akreditasyon” çalışmasında öğretmen eğitiminde standardın sağlanması amacıyla, öğretmen eğitimi sonunda elde edilmesi gereken kazanımları öğretmen yeterlilikleri başlığı altında sunmaktadır. Hedeflenen yeterlilikler incelendiğinde, “konu alanı ve alan eğitimine ilişkin, öğretme – öğrenme sürecine ilişkin, öğrencilerin öğrenmelerini izleme, değerlendirme ve kayıt tutma ve tamamlayıcı mesleki yeterlikler” (Yükseköğretim Kurulu, 1999) olarak ele alındığı görülmektedir. Bu yeterliliklerin bütün öğretmenlik programlarında esas alınacak hedef kazanımları gösterdiği anlaşılmaktadır.

2011 yılında ise, Yükseköğretim Ulusal Yeterlilikler Komisyonu tarafından Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi Temel Alan Yeterlilikleri (Yükseköğretim Kurulu, 2011) yayınlanmış, yeterlilik profilleri oluşturulmuştur. Öğretmen yetiştirme ve eğitim bilimleri alanını kapsayan çerçevede, öğretmen eğitiminde hedeflenen yeterlilikler akademik ve mesleki ağırlıklı olmak üzere iki başlık altında ele alınmaktadır. Ancak çerçevede, Öğretmen Yetiştirme ve Eğitim Bilimleri Temel Alanı Yeterlilikleri sadece akademik ağırlıklı tanımlayıcılar ile verilmektedir. Akademik anlamda yetkinlikler ise, “Bağımsız çalışabilme ve sorumluluk alabilme, öğrenme, iletişim ve sosyal yetkinlik ve alana özgü yetkinlik” (Yükseköğretim Kurulu, 2011, s. 5) başlıkları altında sunulmaktadır. Ayrıca bilgi ve beceriler başlığı altında eğitim sırasında edinilmesi gereken bilgi ve beceriler verilmektedir (Yükseköğretim Kurulu, 2011, s. 5).

Alana özgü yetkinlik konusu incelendiğinde, bu başlık altında dış görünüm, tutum ve davranışlar “ile topluma örnek olma, demokrasi, insan hakları, toplumsal, bilimsel ve mesleki etik değerlere uygun davranma, kalite yönetimi ve süreçlerine uygun davranma ve katılma, güvenli okul ortamının oluşturulması ve sürdürülebilmesi amacıyla kişisel ve kurumsal etkileşim kurma, çevre koruma ve iş güvenliği konularında yeterli bilince sahip olma, Millî Eğitim Temel Kanunu’nda ifade edilen ulusal ve evrensel duyarlıkların

bilincinde olma” ve “birey olarak ve alanıyla ilgili görev, hak ve sorumluluklarına ilişkin yasa yönetmelik ve mevzuata uygun” (Yükseköğretim Kurulu, 2011, s. 5) davranma konularına yer verildiği görülmektedir.

Alana özgü yetkinlik konusu altında ise, genel ifadelerle öğretmen adayının eğitimi sırasında edinmesi gereken genel tutum ve davranışlarına yer verildiği görülmektedir. Ancak öğretmen adayları sadece öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği genel tutum ve davranışları değil, alan eğitimi konusunda da yetkinliğine ulaşması gerekmektedir. Bunlar ise, bilgi ve beceri kategorileri altında verilmektedir. Bilgi başlığı altında “Alanı ile ilgili öğretim programları, öğretim strateji, yöntem ve teknikleri ile ölçme ve değerlendirme bilgisine sahiptir.” ve “Öğrencilerin gelişim, öğrenme özellikleri ve güçlüklerinin bilgisine sahiptir.” (Yükseköğretim Kurulu, 2011, s. 5) konularına yer verilmektedir. Beceri başlığı altında ise, alan eğitiminde gerekli olan beceriler üç yeterlilik tanımlayıcısı ile verilmektedir: “Öğrencilerin gelişim özelliklerini, bireysel farklılıklarını; konu alanının özelliklerini ve kazanımlarını dikkate alarak en uygun öğretim strateji, yöntem ve tekniklerini uygular. Konu alanına ve öğrencinin gereksinimlerine uygun materyal geliştirir. Öğrencinin kazanımlarını farklı yöntemler kullanarak çok yönlü değerlendirir” (Yükseköğretim Kurulu, 2011, s. 5). Ancak Öğretmen Strateji Belgesi 2017 – 2023’de de vurgulandığı gibi “Öğretmenlik mesleği yalnızca alan bilgisinin kullanıldığı ve teorik sınırlar içinde sürdürülen bir meslek değildir” (Milli Eğitim Bakanlığı, 2017b, s. 11).

Nitekim, Tapan ve Kuruyazıcı’nın (2020, s. 228) ifade ettiği gibi, yabancı dil öğretmenlerinin yetiştirilmesinde günümüze gelene kadar farklı modeller uygulanmış ve değişik evrelerden geçilmiştir. Bu evreler: “Bilgi ağırlıklı model (1), uygulama ağırlıklı model (2), bilgi ve uygulamayı dengeli bir biçimde birleştiren model (3).” (Tapan ve Kuruyazıcı, 2020, s. 228) olarak verilmektedir. “Bugün öğretmen yetiştirme modellerinde bilimsel geçerliliği olan kuram ve uygulamanın birbirini tamamladığı, bir bütünlük oluşturduğu modeldir” (Tapan ve Kuruyazıcı, 2020, s. 228). Her şeyden öte, “İşin özü gereği öğretmen yetiştiriminde kuram ve uygulama olmak üzere iki yönlü bir çalışma yolu sözkonusudur. İzlenecek yolu iki yönlü kılan da, öğretmen adaylarına iletilen bilginin yanısıra, edinilen bilginin nasıl öğretileceğine ilişkin eylem yetisini kazandırma zorunluluğudur” (Polat & Tapan, 2001, s. 284). Bu görüşten yola çıkıldığında, öğretmenin, eğitim verdiği alanda eylem becerisini yansıtacak göstergelere ihtiyaç vardır ve öğretmen adayları da eğitimleri boyunca bu becerinin gelişmesini sağlayacak bir öğrenme süreci içerisinde olmalıdır. Her şeyden öte, mesleki yetkinlik, ilgili meslekte gösterilmesi gereken davranışları yansıtan performans göstergeleri ile açıklanmaktadır (bkz. McClelland, 1973;

Shavelson, 2010; Erpenbeck, 2010). Bu nedenle, öğretmenlik mesleğinde yeterlilikler, öğretmenin eğitim ve öğretim sürecinde göstermesi gereken davranışları ve eylem konu ve alanlarını içermesi gerekmektedir.

Bu araştırmanın konusu olan ana öğretim yeterlilikleri kavramı ise, öğretmenlerin öğretim sürecinde eylemde bulunma becerisini yansıtan bilgi ve beceriler ve yetkinlik durumunu ifade etmektedir. Nitekim, bir alanı diğer alandan ayıran ana öğretim aşaması ile ilgili alan eğitimine özgü bilgi ve becerilerdir (Baumert & Kunter, 2006, s. 482). Öğretmenlikte mesleki standartların oluşturulması için, sahip olunması gereken bilgi ve becerileri içeren yeterlilikler çerçeveleri (North, 2009; EPG, 2013; EAQUALS TD Framework, 2016) oluşturulmuştur. Yabancı dil öğretmenleri için bu konuda yol gösterici olan başlıca çerçeveler arasında EAQUALS Yabancı Dil Öğretmenleri Eğitimi ve Gelişimi Çerçevesi (EAQUALS TD Framework, 2016) bulunmaktadır. Bu çerçevede bir yabancı dil öğretmenin sahip olması gereken bilgi ve beceriler ayrıntılı biçimde ele alınmaktadır.

Bu noktada, Türkiye'nin yabancı dil öğretmeni eğitiminde öğretmen adaylarını, uluslararası alanda kabul görmüş ve dil öğretmenleri için geliştirilen yetkinlik çerçevelerinde tanımlanan ana öğretim yeterliliklerine ulaştırması, öğretmen eğitimi lisans programının güncellenme sebepleri arasında bulunan "Avrupa yükseköğretim alanında Bologna sürecine uyum, kalite ve akreditasyon çalışmaları" (Yükseköğretim Kurulu, 2018, s. 11) açısından son derece önem arz etmektedir.

Bu görüşten yola çıkarak çalışmanın amacı, yeni Almanca öğretmeni lisans programının, EAQUALS Yabancı Dil Öğretmenleri Eğitimi ve Gelişimi Çerçevesinde (EAQUALS TD Framework, 2016) ifade edilen ana öğretim yeterliliklerine ulaştırma konusunda dersler açısından ne ölçüde karşılık verdiğinin belirlenmesidir.

Bu amaç doğrultusunda araştırma soruları şu şekilde ifade edilmiştir:

1. EAQUALS Yabancı Dil Öğretmenleri Eğitimi ve Gelişimi Çerçevesi (EAQUALS TD Framework, 2016) ana öğretim aşamaları olan planlama, uygulama, ölçme ve değerlendirmede yer alan göstergeler hangi bilgileri gerektirmektedir?
2. Yeni Almanca öğretmenliği lisans programında hangi dersler alan öğretimi ile ilgili ve bunlar hangi ana öğretim aşaması altında ele alınabilir?
3. Almanca öğretmenliği lisans programında alan öğretimi dersleri, EAQUALS Yabancı Dil Öğretmenleri Eğitimi ve Gelişimi Çerçevesinde (EAQUALS TD

Framework, 2016) yer verilen ve ana öğretim yeterliliği için gerekli olan bilgi konularına ne derece karşılık vermektedir?

2. Yöntem

Bu çalışmanın amacı, 2018 – 2019 eğitim ve öğretim yılından itibaren yürürlüğe giren Almanca öğretmenliği lisans programını Almanca öğretmeni adaylarında yabancı dil öğretme yetkinliğinin gelişimine katkısı açısından incelemektir. Çalışmada doküman analizi yöntemi kullanılmaktadır. İçerik analizi yöntemiyle EAQUALS Yabancı Dil Öğretmeni Eğitimi ve Gelişimi Çerçevesi (EAQUALS TD Framework, 2016) ana öğretim aşamaları olan planlama, uygulama, ölçme ve değerlendirme yeterlilikleri altında verilen bilgi konuları açısından incelenmiştir. EAQUALS Yabancı Dil Öğretmeni Eğitimi ve Gelişimi Çerçevesi (EAQUALS TD Framework, 2016) yeterlilikleri bilgi ve beceriler şeklinde üç gelişim aşaması altında sunmaktadır. Bu araştırma çalışması için, çerçevede üç gelişim aşaması altında sunulan bilgi konuları çerçevede verilen orjinal konu başlıkları altında üç aşamadaki bilgiyi kapsayacak şekilde özetlenerek tablolar halinde sunulmaktadır.¹ Ayrıca Almanca öğretmenliği lisans programı alan öğretimi dersleri belirlenmiş, içeriğine göre ana öğretim aşamaları olan planlama, uygulama, ölçme ve değerlendirme kategorilerine ayrılmıştır. EAQUALS Yabancı Dil Öğretmeni Eğitimi ve Gelişimi Çerçevesinde (EAQUALS TD Framework, 2016) yer verilen bilgi konuları ile Almanca öğretmenliği lisans programı alan öğretimi dersleri bilgi konuları karşılaştırılarak uyumluluk açısından değerlendirilmiştir.

3. Bulgular

3.1. EAQUALS Yabancı Dil Öğretmeni Eğitimi ve Gelişimi Çerçevesinde Planlama Bilgisi

Tablo 1 EAQUALS Yabancı Dil Öğretmeni Eğitimi ve Gelişimi Çerçevesinde (EAQUALS TD Framework, 2016) planlama ile ilgili bilgi konularını ve içeriklerini göstermektedir.

1 Gelişim aşamalarına göre ayrıntılı yeterlilik bilgi ve beceri göstergeleri için bkz. EAQUALS TD Framework, 2016.

Tablo 1: EAQUALS Yabancı Dil Öğretmeni Eğitimi ve Gelişimi Çerçevesinde Planlama Bilgisi²

Konu	İçerik
Öğrenci ihtiyacı ve öğrenme süreci	<ul style="list-style-type: none"> • Çeşitli seviyelere göre öğrenci ihtiyaçları, ihtiyaç belirleme yöntemleri ve ders planlaması • Ders amaçları ve çıktıları • Öğrenme kuramları • Öğrenme stilleri ve kültürü
Müfredat ve ders programı	<ul style="list-style-type: none"> • Müfredatı ve eğitim programını gözden geçirme ve geliştirme amacıyla, Avrupa Ortak Diller Çerçevesi seviyeleri ve ilkeleri ile uyumlu olan süreçler ve kaynaklar • Okul müfredatı ve ders programı ilkeleri • Avrupa Ortak Diller Çerçevesi, ana ilkeleri ve tanımlayıcılar • Müfredat ve eğitim programı ilişkisi
Ders amacı ve çıktıları	<ul style="list-style-type: none"> • Bir derste öğretilecek dilbilgisi, kelime bilgisi ve telaffuz konuları ile dil becerileri • Sözlü ve yazılı iletişimin (dilbilgisi, kelime bilgisi, telaffuz, vücut dili vb.) temel bileşenleri ve işlevleri • Çeşitli öğretim konularında başlıca dilsel, duyuşsal ve yöntemsel zorluklar ve aşılma yolları • Öğretim amacı ile öğrenme çıktıları arasındaki ilişki • İletişim ve dil hakkında geniş bir bakış: İletim – etkileşim, konuşma – yazma, metin türü ve çeşidi, dil ve kültür ilişkisi, ileri seviye iletişim türleri, edebiyatta dil kullanımı, teknik yazım, politik iletişim vb. • Öğrenme çıktısı, öğretim bağlamı ve öğrenen • Hedef dilin farklı alanlarda, kültürlerarası bağlamda, farklı düzeylerde kullanımı
Ders görevleri, etkinlikler ve materyaller	<ul style="list-style-type: none"> • Ders oluşturma ve etkinliklerin çeşitlendirme yöntemleri • Kullanılan ders kitapları, kitapların yapısı ve diğer ana kaynaklar • Çeşitli muhtemel öğretmen ve öğrenci rolü ve bazı etkili ders yönetim tekniği • Ders aşamalarını çeşitli anlamlı sıralamalar ile planlama seçenekleri ve altında yatan düşünceler • Öğrenen ihtiyacına göre sunum tekniği, etkinlikler, etkileşim kalıpları ve değerlendirme yöntemleri • Materyal tasarımına ilişkin temel teknikler • Öğrenen özzerkliliğinin geliştirilme yolları ve sınıf içi öğrenme olanakları

(Kaynak: EAQUALS TD Framework, 2016)

Çerçeve (EAQUALS TD Framework, 2016) planlama ile ilgili bilgi konuları dört ana başlık altında verilmektedir. Bunlar; öğrenme ihtiyacı ve öğrenme süreci, müfredat ve ders programı, ders amacı ve çıktıları ile ders görevleri, etkinlikleri ve materyaller altında sunulmaktadır (Tablo 1). Planlama için gereken başlıca bilgi konuları incelendiğinde, öğrenci ihtiyaçlarına göre ders planlama, müfredat ve eğitim programı hakkında bilgi sahibi olma, Avrupa Ortak Diller Çerçevesi, ana ilkeleri ve tanımlayıcılar, dilsel konular, öğretim amaçları ve çıktıları, ders kitapları, ders oluşturma yöntemleri, materyal tasarımı tekniklerini kapsadığı görülmektedir.

2 Tablo 1, 3 ve 5, EAQUALS Yabancı Dil Öğretmeni Eğitimi ve Gelişimi Çerçevesinde üç aşamada verilen bilgi konuları kaynak çalışmadaki yeterlilik başlıkları korunarak bilgi içerikleri özgün içeriklerini yansıttacak biçimde özetlenmiş ve yazar tarafından Türkçeye çevrilmiş bilgi konularını vermektedir. Daha ayrıntılı bilgi için bkz. EAQUALS TD Framework (2016).

3.2. Almanca Öğretmenliği Lisans Programında Planlama ile İlgili Alan Öğretimi Dersleri

Almanca öğretmenliği lisans programında planlama aşaması ile ilgili dersler Tablo 2’de yer almaktadır.

Tablo 2: Almanca Öğretmenliği Lisans Programında Planlama ile İlgili Dersler ve İçerikleri

Ders	İçerik
Almanca Öğretim Programları	<ul style="list-style-type: none"> • Öğretim programları ile ilgili temel kavramlar • Almanca dersi öğretim programlarının geçmişten günümüze gelişimi • Güncel Almanca dersi öğretim programının yaklaşımı, içeriği, geliştirmeyi amaçladığı beceriler • Öğrenme ve alt alanlar • Kazanımların sınıflara göre dağılımı ve sınırları, diğer derslerle ilişkisi • Kullanılan yöntem, teknik, araç – gereç ve materyaller • Ölçme ve değerlendirme yaklaşımı • Öğretmen yeterlilikleri
Almanca Öğretiminde Ders İçeriği Geliştirme	<ul style="list-style-type: none"> • Okullarda okutulan Almanca derslerine yönelik yaşa, seviyeye, öğrenme koşullarına vs. uygun materyal geliştirme, uyarlama ve değerlendirme
Almanca Ders Kitabı İncelemesi	<ul style="list-style-type: none"> • Ders kitabında olması gereken fiziksel, eğitsel özellikler ve görsel tasarım • Dil – anlatım özellikleri ve standartları • Ders kitaplarının içeriklerinin programa uygunluğu • Mevcut ders kitaplarından bazılarının içerik, dil, öğrenci seviyesine uygunlu, format, çekiçilik, anlamlı öğrenmeye katkısı, öğretimde kullanım kolaylığı vb. açılardan incelenmesi

(Kaynak: Yükseköğretim Kurulu, 2018)

Almanca öğretmenliği lisans programında öğretmen adaylarına planlama konusunda bilgiler sunan alan öğretimi dersleri incelendiğinde (Tablo 2), bu konuda üç tane zorunlu dersin olduğu görülmektedir: Almanca Öğretim Programları, Almanca Öğretiminde Ders İçeriği Geliştirme ve Almanca Ders Kitabı İncelemesi. Almanca Öğretim Programı dersinde Almanca ders programı, beceriler, hedef kazanımlar konularında bilgi vermektedir. Almanca Öğretiminde Ders İçeriği Geliştirme dersinde ise, Almanca derslerine yönelik materyal geliştirme, uyarlama ve materyalleri değerlendirme konularında bilgi sunmaktadır. Almanca Ders Kitabı İncelemesi dersinde ise, ders kitaplarında kurgu, içerik vb. konularda bilgiler verilmektedir. Planlama ile ilgili olan dersler incelendiğinde, Almanca Öğretim Programları ve Almanca Öğretiminde Ders İçeriği Geliştirme derslerinin Almanca öğretmenliği lisans programına eklenen yeni dersler olduğu görülmektedir (bkz. Deregözü, 2020, s. 158). Buna göre önceki programda yer almayan bu dersler, EAQUALS Yabancı Dil Öğretmeni Eğitimi ve Gelişimi Çerçevesinde (EAQUALS TD Framework, 2016) yer alan planlama ile ilgili bilgi konularını ve içeriklerini kapsamaktadır. Dolayısıyla, bu dersler ile planlama konusunda yeterlilik gelişimine katkı sunulacağı anlaşılmaktadır.

3.3. EAQUALS Yabancı Dil Öğretmeni Eğitimi ve Gelişimi Çerçevesinde Uygulama Bilgisi

EAQUALS Yabancı Dil Öğretmeni Eğitimi ve Gelişimi Çerçevesinde (EAQUALS TD Framework, 2016) uygulama bilgisi, yedi başlık altında verilmektedir. Bunlar; öğretim yöntemi, kaynak ve materyaller, öğrenciyle etkileşim, ders yönetimi, dijital medya kullanımı, öğrenmenin izlenmesi ve öğrenen özerkliği. Tablo 3 bu başlıklar altında yer alan bilgi konularını vermektedir.

Tablo 3: EAQUALS Yabancı Dil Öğretmeni Eğitimi ve Gelişimi Çerçevesinde Uygulama Bilgisi

Konu	İçerik
Öğretim Yöntemi	<ul style="list-style-type: none"> Dil öğretim yaklaşımları, yöntemleri, teknikleri ve ilkeleri Dil öğrenme teorileri Öğrenmede ve dil yeterliliğinin gelişiminde bilişsel ve duyuşsal etkenler
Kaynak ve Materyaller	<ul style="list-style-type: none"> Öğrenme kaynakları, tasarımı ve kullanımı Dilsel ve kültürel özgünlük göz önünde bulundurularak materyal geliştirme Dil öğretiminde metin türleri
Öğrenciyle Etkileşim	<ul style="list-style-type: none"> Öğretmen – sınıf etkileşimi, grup, eşli ve bireysel çalışma temel prensipleri ve süreçleri Etkili sınıf yönetimi ilkeleri ve süreçleri Sınıf içi iletişim
Ders Yönetimi	<ul style="list-style-type: none"> Farklı öğrencilerin ihtiyaçlarına yönelik öğretim yöntemleri ve ders yönetimi
Dijital Medya Kullanımı	<ul style="list-style-type: none"> Materyal hazırlama konusunda yazılımlar Dil öğrenmeyi destekleyen dijital ekipmanlar ve yazılımlar Dil öğrenme platformlar ve web sayfaları, Ses, video ve resim oluşturma yazılımları
Öğrenmenin İzlenmesi	<ul style="list-style-type: none"> Öğrenme psikolojisi, ana dil dahil dillerin nasıl öğrenildiği Öğrenenlerin bireysel farklılıklarının kaynağı ve öğrenmeye etkisi Geri bildirim türleri ve dil öğrenmedeki yeri Motivasyon ve öğrenmedeki yeri Belli kültürel, sosyal ve öğrenme durumlarının dil öğrenme ve öğretmeye etkisi Dil öğrenmede hata ve dil gelişimindeki yeri
Öğrenen Özerkliği	<ul style="list-style-type: none"> Öğrenen özerkliği, anlamı, geliştirme yöntemleri

(Kaynak: EAQUALS TD Framework, 2016)

Yabancı dil öğretiminde uygulama yapabilme için gerekli bilgiler incelendiğinde (Tablo 3), dil öğretim yaklaşımları, yöntemleri, teknikleri, dil öğrenme teorileri, öğrenme kaynakları, sınıf içi çalışma biçimleri, dijital medyaları kullanarak materyal hazırlama, geribildirim verme yöntemleri ve öğrenen özerkliğini geliştirme konularına yer verildiği görülmektedir.

3.4. Almanca Öğretmenliği Lisans Programında Uygulama ile İlgili Alan Öğretimi Dersleri

Yeni Almanca öğretmenliği lisans programında uygulama başlığı altında ele alınabilecek dersler ve içerikleri Tablo 4'te yer almaktadır. Buna göre dil öğretiminde uygulama aşamasına yönelik bilgiler sunan derslerden beş tanesi zorunlu, üç tanesi ise seçmelidir.

Tablo 4: Almanca Öğretmenliği Lisans Programında Uygulama ile İlgili Dersler ve İçerikleri

Ders	İçerik
Dil Edinimi	<ul style="list-style-type: none"> Birinci ve ikinci dil edinimi kuramları Ana dil ve erek dilin gelişim evreleri ve süreçleri İkinci dilde biçim – sözdizimsel gelişim evreleri ve dil edinim süreçleri İkinci dil ediniminde öğrenen özellikleri ve nihai kazanımdaki bireysel farklılıklar İkinci dil ve yabancı dil öğrenim bağlamlarının farklılığı
Almanca Öğrenme ve Öğretim Yaklaşımları	<ul style="list-style-type: none"> Almanca öğrenme ve öğretim amacı ve temel ilkeleri Almanca öğretiminin tarihçesi, sosyal, kültürel ve ekonomik açıdan bakış Öğrenme ve öğretim yaklaşımlarının Almanca öğretimine yansımaları Almanca öğretiminde temel beceriler Sınıf – içi uygulama örnekleri Almanca öğretiminde güncel eğilimler ve sorunlar Etkili Almanca öğretiminin bileşenleri
Almanca Dil Becerilerinin Öğretimi 1	<ul style="list-style-type: none"> Yabancı dil becerileri ve bunların öğretimiyle ilgili temel kavramların tanıtılması Almanca öğretimi bağlamında sözcük, dil bilgisi, sesletim ve ülke bilgisine ilişkin tekniklerin ve stratejilerin incelenmesi Kuramsal ve uygulamalı bakış açıları çerçevesinde öğretim malzemelerinin geliştirilmesi ve değerlendirilmesi
Almanca Dil Becerilerinin Öğretimi 2	<ul style="list-style-type: none"> Alımlamaya ve üretime yönelik dil becerilerinin özellikleri Almanca duyduğunu/ gördüğünü anlama, okuduğunu anlama, yazma ve konuşma becerilerinin öğretimine ilişkin tekniklerin ve stratejilerin tanıtılması Farklı yaştaki ve yeterlilik düzeylerindeki öğrenci gruplarının dil becerilerinin geliştirilmesine yönelik uygulamaların incelenmesi Çeşitli Almanca dil becerilerinin ayrı ayrı veya kaynaştırılarak öğretimine yönelik ders malzemelerinin geliştirilmesi ve değerlendirilmesi
Çocuklara Yabancı Dil Öğretimi	<ul style="list-style-type: none"> Erken yaş dil öğrenenleri ile diğer yaşlardaki öğrenenler arasındaki farklar Erken yaş öğrenenlerin öğrenme biçimleri ve stratejileri Kelime, dil becerisi, dil yapısı öğretimi için etkinlikler Görsel – işitsel araçlar geliştirilmesi Öğrenenlerin dil seviyelerine ve bilişsel, duyuşsal gelişimlerine uygun öğretim noktalarının seçimi, sıralaması, materyal uyarlaması ve değerlendirilmesi
Almanca Öğretiminde Drama (Seçmeli)	<ul style="list-style-type: none"> Drama teriminin tanımı ve anlamı Psiko – drama, yaratıcı drama, eğitici drama, sosyo – drama vb. kavramlar, drama – oyun ilişkisi Eğitimde drama ve uygulamalarının tarihçesi, yapısı ve uygulanma aşamaları Drama ortamı ve öğretmen nitelikleri Dramanın değerlendirilmesi Alanın eğitim amaçlarına uygun drama örnekleri, örnekler geliştirilmesi ve uygulanması

Almanca Öğretiminde Materyal Tasarımı (Seçmeli)	<ul style="list-style-type: none"> • Alana özgü öğretim teknolojilerini kullanma • Yazılım türleri ve kullanım amaçları • Alanın öğretiminde kullanılacak materyallerin tasarım ve geliştirme ilkeleri • Materyal ihtiyaçlarının belirlenmesi • İki ve üç boyutlu öğretim materyallerinin tasarlanması • Çalışma yaprakları, VCD, DVD, MP3 ve MP4 dosyaları vb. materyallerin geliştirilmesi • Farklı öğretim materyallerine yönelik sınıf içi uygulamaların değerlendirilmesi
Almanca Öğretiminde Yeni Teknolojiler (Seçmeli)	<ul style="list-style-type: none"> • Bilgisayar ve internet destekli yabancı dil öğretimine yönelik ilkelerin tanıtılması • Yeni teknolojilerin kullanıldığı Almanca öğrenme ve öğretme süreçlerinin incelenmesi • Çoklu ortama uygun ve farklı dijital teknolojilerin uygulanmasına yönelik Almanca ders malzemelerinin geliştirilmesi ve bunların Almanca öğretimindeki rolü açısından değerlendirilmesi
(Kaynak: Yükseköğretim Kurulu, 2018)	

Yabancı dil öğretiminde uygulama aşamasına yönelik zorunlu dersler incelendiğinde (Tablo 4), Dil Edinimi dersinde anadil ve yabancı dil edinim süreçleri ele alınmakta, Almanca Öğrenme ve Öğretim Yaklaşımları, Almanca Dil Becerilerinin Öğretimi 1 ve Almanca Dil Becerilerinin Öğretimi 2 dersleri ise Almanca öğretiminde yaklaşımlar ile dil becerilerinin öğretimine yönelik yöntem ve teknikler konularında bilgi sunmaktadır. Seçmeli derslerde ise, Almanca Öğretiminde Drama, yabancı dil öğretiminde drama ve uygulamaları, Almanca Öğretiminde Materyal Tasarımı dersi, materyal geliştirme ve uyarlama, Almanca Öğretiminde Yeni Teknolojiler dersi ise Almanca öğretiminde kullanılabilecek teknolojiler konusunda bilgi sunmaktadır. Uygulama boyutunda ele alınan dersler incelendiğinde, Almanca Öğrenme ve Öğretim Yaklaşımları, Almanca Dil Becerilerinin Öğretimi 1, Almanca Dil Becerilerinin Öğretimi 2, Almanca Öğretiminde Drama ve Almanca Öğretiminde Yeni Teknolojiler derslerinin programa eklenen yeni dersler olduğu görülmektedir (bkz. Deregözü, 2020, s. 158). Dolayısıyla, eklenen bu dersler ile uygulama boyutunda yer alan derslerin sayısının artmış olduğu görülmektedir.

3.5. EAQUALS Yabancı Dil Öğretmeni Eğitimi ve Gelişimi Çerçevesinde Ölçme ve Değerlendirme Bilgisi

EAQUALS Yabancı Dil Öğretmeni Eğitimi ve Gelişimi Çerçevesinde (EAQUALS TD Framework, 2016), yabancı dil öğretmenleri için gerekli olan ölçme ve değerlendirme konularını müfredat ve ölçme ve değerlendirme, sınav türleri, seçimi, tasarımı ve uygulanması, ölçme değerlendirmenin öğrenmeye etkisi ve ölçme ve değerlendirme ve öğrenme süreci başlıkları altına ele almaktadır. Tablo 5 bu başlıklar altına verilen bilgi konularını özetlenmiş biçimde vermektedir.

Tablo 5: EAQUALS Yabancı Dil Öğretmeni Eğitimi ve Gelişimi Çerçevesinde Ölçme ve Değerlendirme Bilgisi

Konu	İçerik
Müfredat ve Ölçme ve Değerlendirme	<ul style="list-style-type: none"> • Ölçme, değerlendirme, sınav ilkeleri ve uygulaması • Sınıf içi performansa bağlı öğrenci ihtiyaçlarını belirlemenin önemi • Hedeflenen öğrenme çıktılarını ölçme ve değerlendirme • Avrupa Ortak Diller Çerçevesinde seviyeler ve öğrenme süreçleri • Dil sınavları hazırlama kriterleri uygulaması
Sınav Türleri, Seçimi, Tasarımı ve Uygulanması	<ul style="list-style-type: none"> • Sınav türleri ve uygulamaları • Öğrenci çalışmalarına not verme yöntem ve teknikleri • Ölçme ve değerlendirmede kültürel farklılıklar ve öğrenci tutumları
Ölçme ve Değerlendirmenin Öğrenmeye Etkisi	<ul style="list-style-type: none"> • Öğrenmeyi desteklemede ölçme ve değerlendirmenin amacı • Öğrenen özerkliğini geliştirme, öğrenme amaçları ve öğrenmenin planlanmasında geri bildirim türleri
Ölçme ve Değerlendirme ve Öğrenme Süreci	<ul style="list-style-type: none"> • Sınav hazırlama teknikleri ve yaklaşımları • Ölçme ve değerlendirmenin motivasyona etkisi

(Kaynak: EAQUALS TD Framework, 2016)

Yabancı dil öğretmenlerine ölçme ve değerlendirme için gereken bilgi konuları sınav türleri, ölçme ve değerlendirme ilkeleri, yöntemleri ve teknikleri olarak ele alındığı görülmektedir (Tablo 5).

3.6. Almanca Öğretmenliği Lisans Programında Ölçme ve Değerlendirme ile İlgili Alan Öğretimi Dersleri

Almanca öğretmenliği lisans programında ölçme ve değerlendirme ile ilgili dersler Tablo 6'da yer almaktadır.

Tablo 6: Almanca Öğretmenliği Lisans Programında Ölçme ve Değerlendirme Dersler ve İçerikleri

Ders	İçerik
Almanca Öğretiminde Sınav Hazırlama	<ul style="list-style-type: none"> • Dil becerilerinin öğretiminde farklı yaş grupları ve dil düzeyleri için kullanılan sınav türleri ve ölçme yöntemleri • Dil becerilerini ölçmeye ve değerlendirmeye yönelik ilkeler • Okuma, yazma, konuşma, kelime bilgisi ve dil bilgisi seviyelerinin ölçülmesinde kullanılan soru türleri • Sınav hazırlama teknikleri ve değerlendirme ölçütleri • Çeşitli soru örneklerinin hazırlanması ve sınav değerlendirme çalışmaları
Sınıf İçi Öğrenmelerin Değerlendirilmesi (Seçmeli)	<ul style="list-style-type: none"> • Eğitimde kullanılan ölçme araçları ve özellikleri • Geleneksel yaklaşımlarda araçlar • Yazılı sınavlar, kısa cevaplı sınavlar, doğru – yanlış tipi testler, çoktan seçmeli testler, eşleştirmeli testler, sözlü yoklamalar, öğrenciyi çok yönlü tanımaya dönük araçlar: Gözlem, görüşme, performans değerlendirme, öğrenci ürün dosyası, araştırma kağıtları, araştırma projeleri, akran değerlendirmesi, öz değerlendirme, turum ölççekleri • Öğrenci başarısında dikkat edilecek hususlar • Öğrenme çıktılarının değerlendirilmesi ve not verme

(Kaynak: Yükseköğretim Kurulu, 2018)

Almanca öğretmenliği lisans programı incelendiğinde, Almanca öğretmeni adaylarına ölçme ve değerlendirme ile ilgili bilgi sunan bir zorunlu ve bir seçmeli ders olduğu görülmektedir (Tablo 6). Zorunlu olan ders Almanca Öğretiminde Sınav Hazırlama sınav hazırlama teknikleri, soru örnekleri ve sınav değerlendirme konularının yanı sıra dil becerilerine göre sınav ve soru türleri ve değerlendirme yöntemleri konusunda bilgiler verilmektedir. Seçmeli olan Sınıf İçi Öğrenmelerin Değerlendirilmesi dersinde ise, çeşitli sınav türleri ve not verme konularında bilgiler verilmektedir. Ölçme ve değerlendirme altında ele alınan Sınıf İçi Öğrenmelerin Değerlendirilmesi adlı dersin programa yeni eklenen bir ders olduğu görülmektedir (bkz. Deregözü, 2020, s. 158). Ancak, içerik açısından Almanca Öğretiminde Sınav Hazırlama dersi ile benzerlik gösterdiği de anlaşılmaktadır.

4. Sonuç ve Tartışma

Bu çalışmada, yeni Almanca öğretmenliği lisans programında alan öğretiminde yetkinlik gelişimini sağlaması amacıyla sunulan derslerin, EAQUALS Yabancı Dil Öğretmenleri Eğitimi ve Gelişimi Çerçevesinde (EAQUALS TD Framework, 2016) verilen bilgi konularına ne ölçüde karşılık verdiği irdelenmiştir. Elde edilen bulgulara göre, yabancı dil öğretmenleri için planlama aşaması için gerekli olan bilgi konuları, öğrenme ihtiyacı ve öğrenme süreci, müfredat ve ders programı, ders amacı ve çıktıları ve ders görevleri, etkinlikler ve materyaller başlıklarında ele alınmaktadır.

Almanca öğretmenliği programı incelendiğinde, planlama ile ilgili olan üç zorunlu dersin bulunduğu görülmektedir. Almanca Öğretim Programları dersi, müfredat ve ders programı ile ders amacı ve çıktıları konusunda bilgi sunmaktadır. Ancak içerik açısından bakıldığında, “Bir müfredatı ve eğitim programını gözden geçirme ve geliştirme için, Avrupa Ortak Diller Çerçevesi seviyeleri ve ilkeleri ile uyumlu olan süreçler ve kaynaklar” ile “Avrupa Ortak Diller Çerçevesi, ana ilkeleri ve tanımlayıcılar” (EAQUALS TD Framework, 2016) konularında bilgi konusu içermediği anlaşılmaktadır. Almanca öğretim programları konusunda bilgi sunan bir dersin, yabancı dil öğretiminde esas alınan Avrupa Ortak Diller Çerçevesi (Europarat, 2001) ilkelerine, seviyelerine ve altında yatan temel düşüncelere değinmesi zorunludur. Almanca Öğretiminde Ders İçeriği Geliştirme dersi ise, öğrenme ihtiyacı ve öğrenme süreci ve ders görevleri, etkinlikler ve materyaller konusunda bilgi vermektedir. Ancak dersin içeriğine bakıldığında, sadece tek bir cümlelik tanımlamayla “Okullarda okutulan Almanca derslerine yönelik yaşa, seviyeye, öğrenme koşullarına vs. uygun materyal geliştirme, uyarlama ve değerlendirme” (Yükseköğretim Kurulu, 2018, s. 13) olarak verildiği görülmektedir. Ancak aynı durum, diğer aşamalarda yer alan derslerde

de söz konusudur. Yeni Almanca öğretmenliği lisans programının ders içerikleri açısından Avrupa Ortak Diller Çerçevesi (Europarat, 2001) ilkelerine, seviyelerine ve altında yatan temel düşüncelere hiç değinmediği görülmektedir. Buna karşılık EAQUALS Yabancı Dil Öğretmeni Eğitimi ve Gelişimi Çerçevesi (EAQUALS TD Framework, 2016), ölçme ve değerlendirme aşamasında da “Müfredat ve Ölçme ve Değerlendirme” başlığı altında “Avrupa Ortak Diller Çerçevesinde seviyeler ve öğrenme süreçleri” konularında bilgi sahibi olunmasına vurgu yapmaktadır.

Bununla birlikte planlama aşaması altında ele alınan Almanca Öğretim Programları ders içeriklerine ekleme yapılması gereken konuların, EAQUALS Yabancı Dil Öğretmeni Eğitimi ve Gelişimi Çerçevesinde (EAQUALS TD Framework, 2016) öğrenme ihtiyacı ve öğrenme süreci başlığı altında verilen, ders amaçları ve çıktıları, öğrenci ihtiyaçlarını belirleme yöntemleri, öğrenme kuramları, öğrenme stilleri ve kültürü konularının oldukları görülmektedir. Ayrıca çerçevede ders görevleri, etkinlikler ve materyaller başlığı altında sunulan, ders oluşturma ve etkinliklerin çeşitlendirme yöntemleri, ders aşamalarını çeşitli anlamlı sıralamalar ile planlama seçenekleri ve altında yatan düşünceler, öğrenen ihtiyacına yönelik sunum tekniği, etkinlikler, etkileşim kalıpları ve değerlendirme yöntemleri ve bu tür etkinliklerin bilişsel gereklilikleri materyal tasarımına ilişkin temel teknikler ve öğrenen özerkliğinin geliştirilme yolları ve sınıf içi öğrenme olanakları konularına yönelik de bilgiler sunması gerekmektedir. Bu açıdan bakıldığında, bu derse içerik açısından eklemelerin yapılması gerektiği anlaşılmaktadır. Ders Kitabı İncelemesi dersi ise, ders görevleri, etkinlikler ve materyaller başlığı altında verilen “Kullanılan ders kitapları, kitapların yapısı ve diğer ana kaynaklar” (EAQUALS TD Framework, 2016) konusu ile ilişkili olduğu ve içerik açısından çerçeve ile uyumlu olduğu anlaşılmaktadır.

Uygulama aşaması için gerekli olan ana öğretim bilgi konuları EAQUALS Yabancı Dil Öğretmeni Eğitimi ve Gelişimi Çerçevesinde (EAQUALS TD Framework, 2016), öğretim yöntemi, kaynak ve materyaller, öğrenciyle etkileşim, ders yönetimi, dijital medya kullanımı, öğrenmenin izlenmesi ve öğrenen özerkliği başlıkları altında verilmektedir. Almanca öğretmenliği lisans programı incelendiğinde, Dil Edinimi dersi öğrenmenin izlenmesi konusunda bilgiler sunmaktadır. Almanca Öğrenme ve Öğretim Yaklaşımları ise, öğretim yöntemi, öğrenciyle etkileşim ve ders yönetimi konularında yer alan bilgilere karşılık gelmektedir. Almanca Dil Becerilerinin Öğretimi I/ II ile Çocuklara Yabancı Dil Öğretimi dersleri ise, öğretim yöntemi ve ders yönetimi konularında yer alan bilgilere yönelik konular işlemektedir. Seçmeli dersler altında verilen Almanca Öğretiminde Materyal Tasarımı dersi, kaynak ve materyaller başlığı altında ele alınan konularda bilgi sunmaktadır. Almanca Öğretiminde Yeni Teknolojiler dersi ise, dijital medya kullanımı

konusunda bilgiler vermektedir. Ancak çerçeveye göre, yabancı dil öğretmenleri için temel konular olan kaynak ve materyaller ile dijital medya kullanımı konusunda bilgi verilmesi amaçlanan Almanca Öğretiminde Materyal Tasarımı ve Almanca Öğretiminde Yeni Teknolojiler dersleri zorunlu ders olarak değil, seçmeli dersler olarak sunulmaktadır. Bu noktada çerçevede zorunlu konular altında ele alınan bilgi konularının seçmeli dersler olarak verilmemesi önemlidir. Buna karşılık, yabancı dil öğretiminde drama konusunu ele alan Almanca Öğretiminde Drama dersinin seçmeli ders olarak sunulması, özel öğretim yöntemleri içermesi açısından uygun bulunmuştur.

Ölçme ve değerlendirme aşamasında bilgi konuları incelendiğinde ise, müfredat ve ölçme değerlendirme, sınav türleri, seçimi, tasarımı ve uygulanması, ölçme ve değerlendirmenin öğrenmeye etkisi ile ölçme ve değerlendirme ve öğrenme süreci başlıklarında ele alındığı görülmektedir. Lisans programında ölçme ve değerlendirme konusunda ele alınabilecek dersler ise zorunlu olan Almanca Öğretiminde Sınav Hazırlama ve seçmeli olan Sınıf İçi Öğrenmelerin Değerlendirilmesi dersidir. Bu iki dersin içeriği incelendiğinde, iki dersin de çerçevede (EAQUALS TD Framework, 2016) belirtilen içeriklere uygun olduğu, Almanca Öğretiminde Sınav Hazırlama dersinin ölçme ve değerlendirme konusunda yeterince kapsayıcı bilgi sunduğu, bundan dolayı da benzer içerikte olan Sınıf İçi Öğrenmelerin Değerlendirilmesi adlı bir dersin seçmeli ders olarak ayrıca sunulmasına gerek olmadığı anlaşılmaktadır. İleriki program geliştirme çalışmalarında bu dersin seçmeli dersler listesinden çıkarılmasının daha uygun olacağı düşünülmektedir.

EAQUALS Yabancı Dil Öğretmeni Eğitimi ve Gelişimi Çerçevesinde (EAQUALS TD Framework, 2016) yer alan ana öğretim yeterlilikleri konusundaki bilgi konu ve içerikleri doğrultusunda incelenen yeni Almanca öğretmenliği lisans programının büyük ölçüde çerçevede öngörülen konular ile uyumlu olduğu görülmektedir. Ancak seçmeli dersler olan Almanca Öğretiminde Materyal Tasarımı ve Almanca Öğretiminde Yeni Teknolojiler derslerinin zorunlu dersler arasına alınması ve Sınıf İçi Öğrenmelerin Değerlendirilmesi seçmeli dersinin programdan tamamen çıkarılmasının daha uygun olacağı anlaşılmaktadır. Yeni Almanca öğretmenliği lisans programının güncelleme gerekçeleri olarak, öğretmen yeterlilikleri, Bologna sürecine uyum, kalite ve akreditasyon çalışmaları gösterilmektedir (Yükseköğretim Kurulu, 2018, s. 12). Dolayısıyla yabancı dil öğretmeni eğitiminde geliştirilen programların, uluslararası anlamda kabul görmüş ve dil öğreticilerinin yeterliliklerini içeren çerçevelere göre hazırlanması belli bir standardın oluşturulması açısından önemlidir. Bundan dolayı derslerin belirlenmesinde ve içeriklerinin oluşturulmasında bu çerçevelerin esas alınması önerilmektedir.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Çıkar Çatışması: Yazar çıkar çatışması bildirmemiştir.

Finansal Destek: Yazar bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Conflict of Interest: The author has no conflict of interest to declare.

Grant Support: The author declared that this study has received no financial support.

Kaynakça

- Baumert, J. & Kunter, M. (2006). Stichwort: Professionelle Kompetenz von Lehrkräften. *Zeitschrift für Erziehungswissenschaft*, 9 (4), 469-520.
- Deregözü, A. (2020). Geçmişten günümüze Almanca öğretmenliği lisans programlarına ilişkin karşılaştırmalı bir çalışma. *Diyalog Interkulturelle Zeitschrift für Germanistik*, 143-161.
- EAQUALS TD Framework (2016). *The Eaquals framework for language teacher training and development*. Erişim adresi: <http://eaquals.org/pages/7104>.
- Erpenbeck, J. (2010). Kompetenzen - eine begriffliche Klärung. In V. Heyse, J. Erpenbeck & O. Stefan (Hrsg.), *Grundstrukturen menschlicher Kompetenzen. Praxiserprobte Konzepte und Instrumente* (S.13-20). Münster: Waxmann Verlag.
- Europarat (2001). *Gemeinsamer europäischer Referenzrahmen für Sprachen: lernen, lehren, beurteilen*. Linz: Langenscheidt.
- European Profiling Grid (EPG) (2013). *European profiling grid*. Erişim adresi: <http://www.epgproject.eu/raster/?lang=de>.
- McClelland, D. C. (1973). Testing for competence rather than testing for «intelligence». *American Psychologist*, 28(1), 1-14.
- North, B. (2009). *EAQUALS a profiling grid for language teachers*. Erişim adresi: <https://pdfs.semanticscholar.org/c118/264c87f6678ba4b7fdd57dd125c9a134b3fb.pdf>.
- Milli Eğitim Bakanlığı (2017a). *Öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri*. Ankara: Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü.
- Milli Eğitim Bakanlığı (2017b). *Öğretmen strateji belgesi. 2017 – 2023*. Erişim adresi: <https://oygm.meb.gov.tr/www/ogretmen-strateji-belgesi/icerik/406>.
- Polat, T. & Tapan, N. (2001). Türkiye'de dünden bugüne bilimsel araştırma alanı olarak Almanca öğretmenlerinin yetiştirimi. M. Çakır (Ed.), *Yabancı Dil dersi ve Almancanın Türkiye'deki Konumu* (s. 283-291). Aachen: Shaker Verlag.
- Shavelson, R. J. (2010). On the measurement of competency. *Empirical Research in Vocational Education and Training*, 2(1), 41-63.
- Tapan, N. & Kuruyazıcı, N. (2020). İstanbul Üniversitesi Almanca bölümlerinin kuruluşunda günümüze gelişim süreci. *Diyalog Interkulturelle Zeitschrift für Germanistik*. 223-231.

- Yükseköğretim Kurulu (1998). *Eğitim fakültesi öğretmen yetiştirme lisans programları*. Erişim adresi: <https://www.yok.gov.tr/Documents/Yayinlar/Yayinlarimiz/egitim-fakultesi-ogretmen-yetistirmelisans-programlari-mart-1998.pdf>.
- Yükseköğretim Kurulu (1999). *Türkiye’de öğretmen eğitiminde standartlar ve akreditasyon*. YÖK/Dünya Bankası milli eğitimi geliştirme projesi hizmet öncesi öğretmen eğitimi: Ankara. Erişim adresi: https://www.yok.gov.tr/Documents/Yayinlar/Yayinlarimiz/turkiyede_ogretmen_egitminde_standartlar_ve_akreditasyon.pdf.
- Yükseköğretim Kurulu (2007). *Eğitim fakültesi öğretmen yetiştirme lisans programları*. Erişim adresi: <https://www.yok.gov.tr/Documents/Yayinlar/Yayinlarimiz/egitim-fakultesi-ogretmen-yetistirmelisans-programlari.pdf>.
- Yükseköğretim Kurulu (2011). *Türkiye yükseköğretim yeterlilikler çerçevesi (TYYÇ) temel alan yeterlilikleri*. Öğretmen yetiştirme ve eğitim bilimleri. Erişim adresi: http://tyyc.yok.gov.tr/raporlar/14_EGITIMBILIMLERI_13_01_2011.pdf.
- Yükseköğretim Kurulu (2018). *Yeni öğretmen yetiştirme lisans programları*. Erişim adresi: <https://www.yok.gov.tr/kurumsal/idaribirimler/egitim-ogretim-dairesi/yeni-ogretmen-yetistirmelisans-programlari>.

